

دستورالعمل اجرایی مزارع نمایشی

مقدمه:

یکی از روشهای مؤثر و اثربخش در ترویج و توسعه یک نوآوری جدید در منطقه اجرای مزارع نمایشی ترویجی می‌باشد که چنانچه بر اساس نکات ارائه شده در دستورالعمل مذکور به مرحله اجرا گذاشته شود می‌توان در ترویج ایده‌ای فنی جدید و نهایتاً افزایش ارتقاء دانش، بینش و مهارت بهره‌برداران منطقه تأثیر بسزائی داشته باشد.

مزارع نمایشی ترویج، علوم و تحقیقات کاربردی را که به نتایج قابل اطمینانی رسیده است را در شرایط زارع و با زبان کشاورز به بهره‌برداران منطقه به عهده دارد و با توجه به اینکه با اصول علمی و آموزشهای عملی همراه می‌باشد، در سرعت بخشیدن به پذیرش توصیه‌های جدید ترویجی از طرف بهره‌برداران مؤثر می‌باشد.

ماهیت اجرایی مزارع نمایشی:

با توجه به اجرای برنامه‌های روز مزرعه و هفته انتقال یافته‌های تحقیقاتی و معرفی دستاوردهای تحقیقات کاربردی، مراکز تحقیقات کشاورزی، کارشناس ترویج و محقق بر اساس نیاز منطقه و احتمال فراگیر شدن نتایج طرح تحقیقاتی، اقدام به تهیه پروپوزال طرح تحقیقی ترویجی می‌نمایند و هدف اجرای نتایج تحقیقاتی در شرایط زارع می‌باشد که پروپوزال تهیه شده پس از طی مراحل تصویب و تأمین اعتبار با همکاری محقق، مروج و کشاورز در منطقه موردنظر و در زمین کشاورز به مرحله اجرا گذاشته می‌شود و چنانچه نتیجه طرح تحقیقی ترویجی رضایت‌بخش بود و قابلیت ترویج در منطقه را داشت، در قالب مزارع نمایشی نسبت به ترویج و توسعه ایده و نتایج تحقیقاتی اقدام می‌گردد.

فرآیند ماهیتی اجرای مزارع نمایشی

- 1- اجرای روز مزرعه
- 2- اجرای برنامه هفته انتقال یافته‌های تحقیقاتی
- 3- انتخاب طرح تحقیقاتی کاربردی جهت تهیه طرح تحقیقی ترویجی
- 4- تهیه پروپوزال (پیش طرح) طرح تحقیقی ترویجی
- 5- طی مراحل بررسی و تصویب و تأمین اعتبار
- 6- اجرای طرح در مزرعه کشاورز همکار طرح
- 7- تهیه گزارش نهایی طرح
- 8- اجرای مزارع نمایشی بر اساس نتایج طرح تحقیقی ترویجی تایید شده.
- 9- بازدید کشاورزان از مزرعه نمایشی ترویجی

نکات مهم در اجرای مزارع نمایشی:

- 1- عنوان مزرعه نمایشی باید بر اساس نتایج بدست آمده از طرحهای تحقیقی ترویجی و یا تحقیقی تطبیقی استخراج گردد و یا توصیه‌های کاربردی پژوهشی و تحقیقاتی با اطمینان 100 درصد قابل اجرا در شرایط زارع
- 2- انتخاب کشاورز پیشرو و علاقمند و مورد وثوق سایر کشاورزان که دارای زمین مناسب برای اجرای مزرعه نمایش موردنظر باشد.
- 3- توجیه کامل کشاورز در خصوص علت اجرای مزرعه نمایشی و مراحل اجرایی مزرعه و تفاوت آن با مزرعه شاهد.
- 4- انتخاب محل مناسب مزرعه، از نظر دسترسی و امکان بازدیدهای مرحله‌ای سایر کشاورزان و به عبارت دیگر محلی که در معرض دید کشاورزان باشد و کنار جاده اصلی مزارع.
- 5- وجود مزرعه شاهد در کنار مزرعه نمایشی برای مشاهده تفاوت‌ها
- 6- بررسی رعایت سابقه کاشت و تناوب زراعی.
- 7- خاک‌ورزی مطلوب و تهیه بستر مناسب جهت کاشت بذر با توجه به اندازه و وضعیت بذر.

- 8- رعایت توصیه‌های کودی بر اساس آزمون خاک و استفاده از ریز مغذی‌ها.
- 9- انتخاب رقم مناسب بذر بر اساس توصیه‌های طرح تحقیقی ترویجی.
- 10- کاشت صحیح و مناسب از نظر شیوه کاشت. (دستورالعمل)
- 11- جهت جلوگیری از خسارت علفهای هرز، بهتر است از زمینی که فاقد آلودگی علف هرز بوده استفاده شود.
- 12- سعی شود حتماً مزرعه نمایشی فاقد هرگونه علف هرز باشد تا کیفیت مزرعه و محصول را تحت تأثیر قرار ندهد.
- 13- با توجه به اثرات تأخیر برداشت در عملکرد محصول، حتماً مسائل فنی زمان برداشت و پس از برداشت رعایت گردد.
- 14- اندازه هر مزرعه، بر اساس نوع محصول، بین حداقل 0/5 هکتار و حداکثر 5 هکتار و بر اساس اندازه واحدهای بهره‌برداری در منطقه در نظر گرفته شود.
- 15- جهت اجرای بهینه مزارع نمایشی، حتماً باید بر اساس یک برنامه زمانبندی، از تجربیات و همکاری بخشهای تحقیقات، ترویج و اجرا و کشاورزان دارای تجربه و مهارت استفاده شود و نظارت کامل در تمامی مراحل وجود داشته باشد.
- 16- نصب تابلو به همراه مشخصات کامل مزرعه و طرح از نظر نام محصول، رقم، تاریخ کشت، میزان بذر و...
- 17- مزرعه نمایشی باید دارای شناسنامه باشد و مشخصات مزرعه و فعالیتهای زراعی انجام شده و مشاهدات در کلیه مراحل کاشت و داشت، برداشت ثبت گردد که نمونه شناسنامه مزارع نمایشی به پیوست می‌باشد.
- 18- کروکی مزرعه نمایشی به همراه عکس و مشخصات کامل ثبت گردد که نمونه برگه پشت کروکی پیوست می‌باشد.
- 19- عملکرد مزرعه از طریق کیل‌گیری ترجیحاً با برداشت تمام سطح مزرعه انجام شود و کیفیت محصول نیز تعیین و ثبت گردد.

20- تأمین بذر، کود، سم و یا هزینه‌های این نهاده‌ها و همچنین هزینه آزمون خاک و تهیه تابلو به عهده طرح و سایر هزینه‌ها از قبیل تهیه زمین - کاشت، نگهداری، آبیاری، برداشت بر عهده زارع می‌باشد.

21- مزرعه نمایشی می‌تواند همزمان در چند نقطه از منطقه تحت پوشش به مرحله اجرا گذاشته شود.

22- برنامه‌ریزی به منظور بازدید هدفمند از مزرعه نمایشی توسط سایر کشاورزان باید حتماً صورت پذیرد.

23- در پایان اجرای مزارع نمایشی، گزارش کاملی توسط مسئول مزرعه نمایشی یا مجری پروژه و تفاوت با مزرعه شاهد تهیه و ثبت و نگهداری و یک نسخه به مدیریت ترویج استان ارسال گردد.

در پایان از زحمات آقای مهندس جمشید اسکندری معاون و آقای مهندس مهدی پوریای ولی کارشناس ارشد مدیریت ترویج استان که در تهیه این دستورالعمل ترویجی همت گمارده‌اند کمال تشکر و قدردانی را می‌نماید.

مدیریت ترویج کشاورزی

سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان

زمستان 89

کروکی مزرعه نمایشی

نصب عکس با مشخصات تابلو

شناسنامه مزارع نمایشی (الگوی) - تحقیقی ترویجی - تحقیقات ناحیه ای - تحقیقی تطبیقی

عنوان مزرعه : محل تامین اعتبار : مدیریت ترویج : ○ مدیریت زراعت : ○ مدیریت باغبانی : ○ سایر :
 متعلق به : در سطح : کشت قبلی : واقع در : روستای دهستان :
 نام مجری مسئول : عوامل یا تیمارهای مورد اجرا یا بررسی
 تعداد تیمار : نام محقق : تعداد تکرار (در مورد طرحهای ناحیه ای) :
 هدف از اجرای طرح :

نحوه تهیه زمین	بذر مصرفی کیلوگرم در هکتار	کود مصرفی کیلوگرم در هکتار			تاریخ و روش کاشت	داشت محصول کیلوگرم-لیتر در هکتار					وضعیت سبز محصول	برداشت و تولید		حوادث پیش بینی نشده و درصد خسارت		
		نوع	زمان	مقدار		آبیاری	عملیات داشت	تاریخ	نوع	مقدار		نوع خسارت	درصد	نوع	شاهد	طرح
1	محل تامین بذر				تاریخ کاشت	روش آبیاری					زمان برداشت	سرما				
2										زمان سبز شدن	سیل					
3																
4					وسيله کاشت											
5	مقدار بذر	فسفره				تاریخهای آبیاری					نحوه برداشت	تگرگ				
6					شیوه عمل					پنجه زنی	باران					
7																
8		پتاسه														
9	رقم مورد کشت				عمق کاشت	کود سرک				گل دهی	درصد ضایعات محصول					
10																
	آزمون خاک ○ آب ○ پیوست شود.	نوع			فاصله ردیف	تنک کردن				دانه بستن						
	مقدار و نوع سم ضد عفونی					مقدار بارندگی در طول رشد										
		مقدار			فاصله بوته	سله شکنی				غیره	سایر موارد					
						خاک دهی										

گزارش بازدید از مزرعه نمایشی (الگوی) - تحقیقی ترویجی - تحقیقات ناحیه ای - تحقیقی تطبیقی

